

1850 Lumpstölden på Veka pappersbruk – del 2

Utskrift domakten del 2, s 41-50

15 juni 1850

sid 041

/Rannsakingen av lumpstölderna upptas igen/

No 95. Enligt här beslut vid urtima ting den 15 siste maj, företogs åter rannsakingen med för inbrottsstöld tilltalade häktade Anders Andersson Skattberg från Mårenäs och Karin Jonasdotter från Borgens torp, samt på fri fot varande Anders Hansson Horndal under Mårenäs. Och för delaktighet i denna stöld misstänkte Bengt Arvidsson Barkman under Mårenäs. Hvarvid tillstädsekommo Åkl. Håkan Håkansson på (...) målsägaren bruksägaren Petersson på Rydö genom laga befullmäktigade ombud fabrikören J G Lundström i Ölmestad, samt lump- (s 042) samlaren Anders Carlsson från Torpa socken, hwilken enligt Hrn. förutnämnde beslut blifvit stämd att i målet höras. Anders Andersson och Karin Jonasdotter inställdes för rätten af extra fånggeraldigären Johan Ljungberg. Men Anders Hansson Horndal och Bengt Arvidsson Barkman läto sig icke afhöra. ’

Enligt vederbörliga bevis hade afskedade soldaten Gabriel Borg, Anders Karlsson i Mårenäs och Per Bengtsson i Skralsbo blifvit före den 24 sist maj blifvit stämda att idag sig här infinna. Den förstnämnde för att i målet höras och de två öfriga för att deri vittna. Avskedade soldaten Borgs dotter Bengta och Johannes Persson Persson i Mårenäs hade enligt bevis af sistnämnda dag blifvit underrättade om Hrs. Dem gifna föreläggande, hvarest soldaten Borgs hustru Johanna Jönsdotter enligt samma bevis icke kunnat träffas. Men ingen af dessa tre (?) personer hade iakttagit inställelse.

/Förhör med lumpsamlaren Anders Carlsson/

Sedan Anders Andersson och Karin Jonasdotter fått afträda fördes lumpsamlaren Andreas Carlsson, som förnekade all delaktighet i eller vetskap om den stöld och de inbrott i sistl. april månad skett i bruksäg. Petterssons lumpmagasin. Han sade sig icke ens känna Anders Andersson och Karin Jonasdotter af, icke veta om han någonsin förut sett dem. Men han medgaf att han någon tid i berörde månad vistats i Långaryds socken, medan förebärande likväl att han icke visste namnet på de personer hos hvilka han då uppehållit sig, eller de ställen, der han (sid 043) vistats, hvilket allt han, anseende till sina vidsträckta resor, skulle hafva glömt. Namnen på backstugorna under hemmanen Mårenäs och Borgen sade han sig icke känna och han visste icke, om han var bekant med Bengt Barkman, Anders Horndal, Gabriel Borg eller Peter Lund. Men han icke ihågkom namnen på de personer, hvilka han i Långaryds socken träffat. Huru lång tid han förliden vår uppehöll sig i denna socken eller när han anträdde resan därifrån, hade han sig icke kunna minnas. Men han ville erinra sig att han tagit vägen om Färgaryd, Breared och Halmstad. För den lump Anders Carlsson inköper plägar han betala 7 ½ daler.

/Kompletterande förhör med Karin Jonasdotter och Skattberg/

Härefter förekallades ånyo Karin Jonasdotter som, på fråga, förklarade att nu närvarande Anders Karlsson är den af den af henne omnämnde person som hvidtalat henne om stöld i Rydö lumpmagasin. Och då hon vid fråga förnyade sin uppgift, att Anders Karlsson lofvat 7 ½ daler för den lump skulla stjälas, nöjde sig Anders Carlssons förlägna hut genom en stark rodnad.

Anders Andersson fick nu företräda och vidhöll sina uppgifter om sammanträffandet med lumpsamlaren Anders Karlsson. Och i öfrigt fast förklarade, att denne lumpsamlare är den inför Hrn (häradsrätten) närvarande Anders Karlsson.

(se forts sid 47)

sid 044

/Prästintyg om Andreas Karlsson/

Mannen och torparen Anders Karlsson från Mörtesjölund under Lunnetorpa Söregd. i Torpa socken, ernar i Halland, Westergötland och Småland åt Warbäcks bruk samla lump och idka därvid vanlig bytes- och småhandel med i orten tillverkade varor. Han är 31 år gammal och af oklandrad frejd, warde derföre, vad på mig ankommer, rekommenderad.

Näs den 16 januari 1850.

Joh. Nordholm, Commenister i Torpa, Wexjö stift

Sigill

...

/Prästintyg om Bengt Arvidsson/

Enkem. Bengt Arvidsson från Mårenäs backstuga i Långaryds socken är född år 1791 den 12 febr, äger någorlunda Christendoms kunskap, har obhindrat begått den H. Nattvarden, samt så vida mig vetterligt är, för en oklandrad vandel, intygar

Långaryd den 11 juni 1850

C E Eneroth, resbon

sid 045

/Prästintyg om Anders/Andreas Hansson Horndal/

Enkem. Andreas Hansson från Mårenäs backstuga i Långaryds socken, född år 1794 den 3 juni, äger någorlunda Christendoms kunskap och har begått den H Nattvarden. År 1844 den 20 oktober undergick han hemlig kyrkoplikt för snatteri; i öfrigt har han mig vetterligen ännu icke blifvit om brott öfvedertygad, intygar

Långaryd den 11 juni 1850

C E Eneroth, resbon

sid 046

/Prästintyg om f soldaten Gabriel Borg/

Gifte f d soldaten Gabriel Borg från Södra Glassbo backstyga i Långaryds socken är född år 1798 den 14 maj och förenar med obehindrad nattvardsgång någorlunda Christendoms kunskap.

Mot hans frejd anmärkes, att han år 1826 blifvit i Halmstad afstraffad för brott mot sjunde budet, samt är känd såsom begifven på rusgifvande drycker – I öfrigt har han, mig vetterligen ännu icke blifvit om brott öfverbevisad, intygar

Långaryd den 11 juni 1850

C E Eneroth, resbon

sid 047 (forts fr s 043)

/Andreas Karlsson får redogöra för sina levnadsomständigheter/

Uppmanad att redogöra för sina lefnadsomständigheter berättade Anders Karlsson, att han är född den 19 okt 1818 i Torpa Mellangård, Torpa socken, Sunnerbo härad, där han hos sina föräldrar vistades biträdande dem med jordbruk. Till dess han uppnått 25 års ålder, hvarefter han gått med handel och samlat lump, men deremellan tidtals vistats hemma hos föräldrarna, af hvilka modren ännu lefvande. Vid 21 års ålder gifte han sig med sin nuvarande hustru

Johanna Andersdotter, med hvilken han har två barn. Att han icke gjort sig känd för oärlighet, hvile han visa med följande betyg:

”Mannen och torparen Anders Karlsson etc”.

Då Anders Karlsson stannade framför domstolen stampade han hårdt i golvet och satte händerna i sidan. Under förhöret med honom krängde han med armarna, talade högljuddt och i stursk ton. Och hvid tillsägelse att förhålla sig anständigt och anmärkning, att hans mod kunde blifva minskadt, innan han sluppe från målet, svarade han, dertill ännu i församlad då Åkl. yrkade ansvar å Anders Karlsson för detta hans förhållande, slog han sig hårt på fickan och yttrade ”missbedömer(?) jag domstolen så är här att betala med”.

/Åklagaren lämnar in tre ”prästbevis” + uppgifter från sin kollega i Halmstad kring ett par av de misstänkta/

Af åklagaren inlämnades tre följande prästbevis:

- 1) Enkemannen Andreas Hansson etc
- 2) Enkemannen Bengt Arvidsson etc
- 3) Gifte före detta soldaten Gabriel Borg etc

Hvilka upplästes.

/Utdrag av dombok från 1835 läggs fram som bevisning/

hwarefter domhafvanden (sid 048) tillkännagaf att han med skrifvelse från Kgl Bhvde i länet erhållit uppgift från domhafvanden i Halmstad härad, att drängen Andreas Andersson från Mårenäs, född den 19 januari 1812 och backstugemannen därstädes, Anders Hansson Horndal född d 3 juni 1794, blifvit af Halmstads Hr dömda, den förra dels den 11 aug 1835 för första resan stöld och första resan inbrott och dels den 18 febr 1842 såsom för andra resan stöld. Samt den sednare eller Horndahl, att för olofligt tillgrepp af ett bagglamm i ett olåst fårhus plikta lammets halfva värde eller om han ej det förmådde undergå två dagars fängelse samt i hvilket dera fallet ha hälst enskildt skiftas. Om hwilken sistnämnda bestraffnings verkställande någon anteckning enligt herr Landssekreteraren Hanes intyg icke finnas i fånglistorna vid Hallands landshäkte.

Efter föredragning av denna handling anmärkte tilltalade Anders Andersson, och åkl. vitsordade, att den Andreas Andersson som blifvit dömd för ofvannämnda brott icke är tilltalade Anders Andersson, utan en dennes broder som är numera afliden.

Af denna Hrs dombok för 1835 års sommarting och protokoll vid urt. Ting den 15 juli samma år inhämtas att sedan nu åhtalade Anders Andersson jämte hans broder Andreas Andersson från Mårenäs och Nils Andersson från Jakobsbo blifvit häktade (sid 049) såsom misstänkta för stölder, dels af hudar från Swen och Lars Svensson i Nittebo och dels af ett stycke ´(..rkor) mm från Harald Larsson i Brännegården i Kinnareds socken och Halmstad härad och Hallands län.

På her Hrn genom sistnämnde dag afkunnadt utslag befriat Anders Andersson från åtalet beträffande förstnämnde stöld, men förvisat honom, jämte de två öfriga tilltalade att vid vederbörlig domstol undergå rannsaking angående berörde inom Halmstad härad föröfvade stöld.

/Åklagaren begär uppskov för att få Gabriel Borg att inställa sig vid rätten/

För att få nu uteblifna p.ter och vittnen i målet hörda begärde Åkl. uppskof med det samma och anhöll om tillåtelse att med görliga medel hämta soldaten Borg, Bengt Arvidsson Barkman och Anders Horndahl och att föreskift i afseende på uteblifvna vittnens inställelseskyldighet måtte meddelas.

Med Anders Karlsson yrkas att blifva från målet skiljd och erhålla betalning för sitt inställelsebesvär och blef efter behörig öfverläggning afkunnadt följande

/Domstolen skjuter upp den fortsatta rättegången, till den 3 juli + meddelar en del böter/

Utslag

Rannsakningen uppskjutes till onsdagen den 3 nästföljande juli. Då Åkl vid laga påföljd. Lumpsamlaren Anders Karlsson hwars anhållan att blifva från målet skiljd icke förtjenar afseende. Till undvikande av h(..)ning av tjänliga medel på egen bekostnad samt åberopade vittnen Per Bengtsson i Skralsbo, Andreas Karlsson i Mårenäs och pigan Bengta Borg vid vite af sex Rd 32 sk och afskedade soldaten Borgs hustru Johanna (sid 050) Jönsdotter med 3 Rd 16 sk vite skola sig infinna. Åkl. försedd med bevis , att han om detta beslut tidigt underrättas utevarande till vittnen åberopade (..)svara, af hvilka Andreas Karlsson i Mårenäs och Per Bengtsson i Skalsbo fällas att hvar för sig böta en Rd samt Johannes Persson i Mårenäs och Bengta Borg att utgifva försuttna vitet 3 Rd 16 sk hvardera. Om då Johanna Jönsdotter icke blifvit om Hdr förra beslut underrättad, kan något ansvar för hennes för hennes frånvaro icke kunna ådömmas. Hvaremot avskedade sold. Gabriel Borg för sin förfallelösa frånvaro fällas att böta en Rd 14 sk.

I afbidan på rannsakningens fortsättnade komma häktade Anders Andersson och Karin Jonasdatter att till länshäktet åter förpassas. Och enär den från herr Domhafvande i Halmstads Härad ankomna uppgift icke angått Anders Andersson skall erforderlig upplysning, rörande Anders Andersson genom domhafvandens försorg ånyo infordras hvarjämte bevis angående lumpsamlaren Anders Karlssons frejd och kristendomskunskap skall af domhafvanden requieras. (fortsättning på nr 228)

SLUT